

УДК 338.48

Т.В. ЗУБЕХІНА

Луцький національний технічний університет

ЕКОНОМІЧНІ СКЛАДОВІ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ ЗАКЛАДІВ ГОСТИННОСТІ В РЕГІОНІ

T.ZUBEKHINA

Lutsk National Technical University

ECONOMIC COMPONENTS OF ECOLOGIZATION OF HOSPITALITY INSTITUTIONS IN THE REGION

<https://doi.org/10.36910/6775-2310-5283-2022-16-8>

Мета. Виявлення основних тенденцій розвитку еко-готелів в регіоні, обґрунтування доцільності екологізації існуючих закладів гостинності.

Методика. Основою роботи виступають наукова періодика, ресурси мережі Інтернет та праці вітчизняних авторів.

Результати. У результаті дослідження проаналізовано основні екологічні вимоги до закладів гостинності та наведено ключові тенденції розвитку сучасних еко-готелів.

Наукова новизна. У статті представлено важливі інструменти екологізації закладів розміщення, які передбачають сортування сміття, мінімізація використання паперу, скорочення харчових відходів, використання альтернативних джерел енергії тощо. Охарактеризовано основні особливості еко-готелю: при прибиранні приміщень та території готелю використовуються тільки нетоксичні засоби.; у пральні використовуються тільки нетоксичні миючі засоби; використання натурального мила, що не має хімічних компонентів; використання мила без упаковки, для зменшення відходів; економне використання води; рециркуляція використаної води для повторного використання; використання екологічно чистих транспортних засобів для перевезення відпочиваючих; 100% -ві натуральні бавовняні простиралла, рушники і матраци; докільця для некурящих; енергозберігаюче освітлення; є поновлювані джерела енергії, сонячні батареї або енергія вітру (де це можливо); використання натуральних продуктів, вирощених в місцевих умовах; система циркуляції свіжого повітря, відмова або мінімізація використання кондиціонерів; збір та переробка вторинної сировини (папір, пластик, відходи продуктів харчування) Доведено, що одним напрямком екологізації туристичної індустрії є застосування екологічних будівельних і оздоблювальних матеріалів: перевагу слід віддавати дереву, каменю або цеглині, але не бетону, не рекомендується використовувати азбест, лінолеум, деревно-стружкові і деревно-волокнисті плити (ДСП, ДВП), цинкові білила і розчинники фарб, що містять бензол і толуол.

Практична значимість. Актуальним трендом економічної діяльності суб'єктів гостинності є екологізація, відповідно важливу роль відіграють екоінновації. Екологізація засобів розміщення є дієвим фактором розвитку сфери туризму в цілому в рамках концепції сталого розвитку. На ринку готельних послуг регіону має місце значна диференціація готелів за видами, багато з яких містять у собі екологічну компоненту так як присутній інтерес потенційних споживачів до даного напрямку розвитку готельного бізнесу. Останні

роки у майже всіх розвинених країнах все більше готельєрів схилиються до практики впровадження концепції екологічного готелю, що є якісно продуманою програмою комфортного, гармонійного життя з навколишнім природним середовищем.

Ключові слова: гостинність, екологізація, тренд, готель, туризм, зелений туризм.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Останніми роками у світовій практиці відбулися якісні зміни в підході до екологічних проблем і в , першу чергу до проблем, які пов'язані з індустрією гостинності. Розвиток промислово-практичної діяльності людини збільшив масштаби її втручання в навколишнє середовище. Щоб уникнути екологічної катастрофи, виникла необхідність пошуку конструктивних рішень, вирішення такого кардинального питання – гармонізувати людську діяльність з можливостями природи. Для того, щоб розвиток індустрії гостинності не ніс шкоди навколишньому середовищі необхідна активна розробка, впровадження та удосконалення системи екологізації закладів гостинності. Тому забезпечення екологічності стає актуальним і необхідним трендом розвитку закладів розміщення.

Сучасні тенденції розвитку сфери гостинності свідчать про її популярність та значний інтерес до екологічно чистих закладів розміщення. Туристи вже більш свідомо підходять до вибору готелю та обирають в більшості випадків ті, що піклуються про довкілля, незважаючи на дорожчу цінову політику еко-готелів та їх послуг. Останні роки у майже всіх розвинених країнах все більше готельєрів схилиються до практики впровадження концепції екологічного готелю, що є якісно продуманою програмою комфортного, гармонійного життя з навколишнім природним середовищем. В Україні існує багато готельних мереж, що не позиціонують себе як еко-готелі на ринку послуг розміщення, проте, вони активно беруть участь у різних програмах енергозбереження, ресурсозбереження, пропаганді «зеленого» туризму та способу життя.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано рішення проблеми. Дослідженнями сучасних тенденцій розвитку сфери гостинності займалися численні вітчизняні та зарубіжні дослідники та науковці: А. Давидова, О. Данілова, Г. Довгаль, С. Журавльова, В. Зайцева, А. Семенченко, Д. Осипов, М. Мальська, Л.Чепурда, Н. Реймерс та інші.

Регіональні особливості розвитку готельного господарства в Україні представлено у наукових працях Л. Матвійчук, де розглянуто регіональні особливості розвитку готельного господарства України, визначено основні проблеми галузі, проведено аналіз сучасного стану розвитку готельного

господарства регіонів України, запропоновано шляхи вирішення основних проблем галузі.

Цілі статті. Цілями даної статті є виявлення основних тенденцій розвитку еко-готелів в регіоні, використовуючи досвід вітчизняних дослідників, обґрунтування доцільності екологізації існуючих закладів гостинності.

Об'єктом дослідження виступають екологічні засади індустрії гостинності.

Методи дослідження. При дослідженні використовувались метод аналізу, порівняння та теоретичного узагальнення.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Індустрія гостинності – це широкий міжгалузевий комплекс у складі індустрії послуг, що включає послуги розміщення, харчування і питні заклади, організація заходів пізнавального, розважального, оздоровчого, спортивного, ділового характеру, парки розваг, круїзні лайнери, подорожі та інші додаткові туристичної індустрії. Це комплексна сфера діяльності усіх працівників, які відповідають будь-яким бажанням та запитам туристів. Основним завданням при екологізації сфери гостинності є максимальне використання природних ресурсів та натуральних матеріалів. У багатьох країнах відповідність готелів екологічним стандартам підтверджується сертифікацією і присвоєнням певних знаків. Оцінюють готелі незалежні державні, регіональні, громадські організації, які відповідають за розвиток туризму та екологію в тому чи іншому регіоні [2].

Останніми роками отримали розповсюдження заклади розміщення які містять екологічну компоненту, це і мотелі, кемпінги, садиби, як готелі часто використовують санаторії, бази відпочинку, туристичні бази. Економія ресурсів та питання оптимізації витрат, перетворився на інструмент конкурентної боротьби. Не лише іноземні туристи, а і вітчизняні при виборі того чи іншого готельного підприємства, досить часто звертають увагу на наявність екологічного сертифікату. А заклади гостинності, які підтримують «зелений туризм» залишаються в пріоритеті. Так як це вид туризму, має особливе значення для розвитку економіки в кожному регіоні. Перевагами зеленого туризму для сільської громади можуть бути: підвищення рівня зайнятості місцевого населення; збереження культурної та історичної спадщини села; розвиток торгівлі в регіоні.

Сучасний готельний бізнес характеризується креативним підходом готельєрів до пошуку інноваційних рішень. У конкурентній боротьбі

готельного бізнесу за клієнта великого значення набуває оригінальність, унікальність, що у більшості випадків реалізовується шляхом гармонійного наближення до природи. Таким напрямком маркетингових інновацій готельного бізнесу є створення екстравагантних готелів у цікавих природних локаціях чи перетворення уже існуючих готелів у цікаву туристичну дестинацію. Наприклад, заклади гостинності у замках, фортецях, підземних бункерах, на деревах чи у морі. Готелі з льоду чи кам'яної солі, у бочках чи вігвамах, у зоопарках чи незвичної форми: перевернуті чи кулі, чи у формі тварини і.т.п.

Серед важливих інноваційних рішень, що застосовуються в закладах розміщення, відзначаються такі як: використання екологічних будівельних матеріалів; оснащення водних кранів регуляторами (споживання води знижується на 17 % за місяць); використання екологічних засобів для прибирання приміщень (в 10 разів дешевше за рахунок зниження в засобах прибирання хімічної складової); використання одноразових упаковок з картону; відсутність номерів для курців; використання косметичних засобів з дозаторами та ін.

Варто відзначити, що стрімкий розвиток та грантова підтримки екологічних проектів у індустрії гостинності, направлені в першу чергу на турботу про навколишнє середовище і здоров'я туристів, по-друге, на власні бізнес інтереси.

Зменшує негативний вплив на навколишнє середовище використання альтернативних джерел енергії, зокрема, сонячні батареї, які перетворюють енергію сонця, за допомогою набору фотоелектричних перетворювачів, в електричну. В регіонах з постійними вітрами, найкращим доповненням можуть бути вітрогенератори чи вітряки.

За даними Всесвітньої туристичної організації 45 % туристів надають перевагу засобам розміщення екологічного типу. Тому міжнародною туристичною організацією та Програмою ООН була розроблена спеціальна програма GREEN KEY, яка вважається інтернаціональним «екологічним знаком», який отримують засоби розміщення а гостинності. Тому для багатьох готельних господарств світу екологічна тема стала концепцією їхньої діяльності [3].

Також для сертифікації еко-готелів була розроблена система LEED – Лідерство в енергетичному та екологічному проектуванні. Таким сертифікатом нагороджуються найбільш екологічно безпечні будинки. Рейтинги LEED

визнані у всьому світі виключно через свою незалежність. А основна концепція якого ґрунтується на економії водних ресурсів, електроенергії та екологічно безпечних матеріалах.

Екологізація готелів має ряд переваг та недоліків, зокрема, до переваг відносяться такі: економія комунальних послуг (електроенергія, водогазопостачання, теплоенергія); залучення більшої кількості споживачів готельних послуг(у розвинених країнах близько 70 % туристів готові платити за проживання більше в готелі, який дотримується екологічних норм); збільшується прибуток готельного підприємства; позитивний брендинг готелю (формуються певні соціальні зв'язки між готельним підприємством та споживачем туристичних послуг, за рахунок однакових переконань та цінностей. Недоліками екологізації можуть бути: значні, дороговартісні капіталовкладення на переоснащення матеріально-технічної бази; збільшення вартості проживання, що може вплинути на відтік гостей; відмова від певних товарів та послуг, може негативно позначитись на попит готельного продукту. Враховуючи вищезазначене, можна стверджувати, що екологізація готельних підприємств має більше переваг ніж недоліків, а правильна екологічна політика в готелях, сприятиме економії коштів [1].

Щодо України, то ми маємо найвищі показники негативних антропогенних навантажень на природне середовище серед європейських країн. Тому ще з 2010 року почалась кампанія по впровадженню та популяризації еко-сертифікації в Україні. Готельні підприємства активно впроваджують екологічні стандарти та претендують на відзнаку «зеленим» сертифікатом. Крім стандартних екологічних вимог (рівень шуму, санітарні норми, сортування відходів), є готелі, які мають власні фермерські господарства, пасіки, сади.

Такі об'єкти розміщення не тільки надають послуги розміщення і відповідають профілю програми, але і випускають сертифіковану фермерську продукцію. У ресторані готелів використовується власна продукція: молоко, яйця, м'ясо, які виробляються безпосередньо на фермі; овочі і фрукти – з власного саду і теплиць; гриби і ягоди – з найближчих лісів.

У Волинській області є всі передумови для розвитку екологічного будівництва закладів гостинності. Цьому розвитку сприяє стрімко зростаючий попит на екологічно чисті готелі та ресторани. Однак є і ряд стримуючих факторів, зокрема, відсутність нормативних документів, які регулюють цю галузь, висока вартість екоматеріалів, неналежний державний екологічний контроль, відсутність інформування населення про переваги еко-готелів.

Таблиця 1. Заклади екологічного спрямування Волині

№	Назва	Місце розташування	Послуги	Ціни (2022р)
1	Еко релакс	м.Луцьк, вул Ковельська, 95	Оренда кімнат, дитяча зона	1513 грн
2	Джерела	с.Ромашківка	Розміщення в дерев'яних будиночках, теніс, лазня, скуштувати національні страви, орендувати зал для урочистостей.	Ціни можна дізнатися по номеру телефона
3	Gosti	с.Брище	двоповерховий ресторан зі зрубу, розрахований на 80 персон, прозорий караоке-холл на 200 осіб, 2 банних котеджі на 10 осіб, альтанки з каміном і дитяча зона. Влітку також працює літня тераса, басейни і спортивні майданчики.	Ціни можна дізнатися по номеру телефона
4	Гаївка	с. Ольганівка	ставок, який ідеально підійде для рибного лову, а також густий ліс, де можна збирати гриби та ягоди. Для відпочинку на свіжому повітрі є дерев'яні альтанки, відкриті тераси, дитячі майданчики. Гостинні господарі організують якісне домашнє харчування.	Ціни можна дізнатися по номеру телефона
5	Green Zone	С.Колодії	Оренда будиночків,	1300 грн
6	Нестер хаус	с.Світязь	Оренда будиночків, спа салон, організація свят, екскурсій, рибалка, чани, лазня	Від 800 грн
7	Ялинка	ур. Гряда	Розміщення в дерев'яних будиночках, теніс, лазня, квадроцикли, рибалка, екскурсії	Від 325 грн./чол

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, варто зазначити, що з кожним роком зелена сертифікація стає популярною не лише серед власників закладів гостинності, а й серед туристів. Нове бачення еко-стандартів готелів скорочує витрати на функціонування закладів гостинності за допомогою інвестування в використання енергозберігаючих технологій, максимального використання натуральних матеріалів у будівництві та оздобленні номерів. Екологізація закладів гостинності набуває великого значення у зв'язку з необхідністю збереження довкілля та зростання попиту туристів на екологічні тури.

Перспективою подальших досліджень вбачаємо у вивченні зарубіжного досвіду екологізації сфери гостинності.

Список використаних джерел

1. Ганич Н. Сучасні тенденції розвитку готельного та ресторанного господарства в Україні. *Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини*. 2016. Випуск 40. С. 65-68.
2. Гостинність, сервіс, туризм: досвід, проблеми, інновації: тези доповідей VII Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. М-во освіти і науки України; М-во культури та інформаційної політ. України; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. К.: Вид. центр КНУКиМ, 2020. 233 с.
3. Перспективи розвитку еко-готелів в Україні. URL: <https://www.semanticscholar.org/paper/Перспективи-розвитку-еко-готелівв-Україні>
4. Матвійчук Л.. Регіональні особливості розвитку готельного господарства в Україні. Наукова періодика України. *Економічні науки. Серія : Регіональна економіка*. 2016. Вип. 13. С. 265-273.
5. Офіційний сайт міжнародної організації «Green key». URL: <https://www.greenkey.global>

Reference

1. Hanych N. Suchasni tendentsiyyi rozvytku hotel'noho ta restorannoho hospodarstva v Ukrayini. Visnyk L'vivs'koho universytetu. Seriya mizhnarodni vidnosyny. Vypusk 40. 2016. S. 65-68.
2. Hostynnist', servis, turizm: dosvid, problemy, innovatsiyyi: tezy dopovidey VII Mizhnar. nauk.-prakt. internet-konf. M-vo osvity i nauky Ukrayiny; M-vo kul'tury ta informatsiynoyi polit. Ukrayiny; Kyiv. nats. un-t kul'tury i mystetstv. K.: Vyd. tsentr KNUKiM, 2020. 233 s.
3. Perspektyvy rozvytku eko-hoteliv v Ukrayini. URL: [https://www.semanticscholar.org/paper/Perspektyvy-rozvytku-eko-hoteliv v-Ukrayini](https://www.semanticscholar.org/paper/Perspektyvy-rozvytku-eko-hoteliv-v-Ukrayini)
4. Matviychuk L.. Rehional'ni osoblyvosti rozvytku hotel'noho hospodarstva v Ukrayini. Naukova periodyka Ukrayiny / Ekonomichni nauky. Seriya : Rehional'na ekonomika. - 2016. - Vyp. 13. - S. 265-273.
5. Ofitsiynyy sayt mizhnarodnoyi orhanizatsiyyi «Green key» – [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.greenkey.global>.

Purpose. *Identifying the main trends in the development of eco-hotels in the region, substantiating the expediency of greening existing hospitality establishments.*

Method. *Scientific periodicals, Internet resources and works of domestic authors are the basis of the work.*

The results. *As a result of the study, the main environmental requirements for hospitality establishments were analyzed and the key trends in the development of modern eco-hotels were given.*

Scientific novelty. *The article presents important tools for greening accommodation facilities, which include sorting garbage, minimizing the use of paper, reducing food waste, using alternative energy sources, etc. The main features of the eco-hotel are characterized: only non-toxic cleaning agents are used in the cleaning of the hotel premises and territory; only non-toxic detergents are used in the laundry; use of natural soap that does not contain chemical components; using soap without packaging to reduce waste; economical use of water; recirculation of used water for reuse; use of environmentally friendly means of transport for the transportation of vacationers; 100% natural cotton sheets, towels and mattresses; non-smoking environment; energy-saving lighting; there are renewable energy sources, solar panels or wind energy (where possible); use of natural products grown in local conditions; fresh air circulation system, refusal or minimization of the use*

of air conditioners; collection and processing of secondary raw materials (paper, plastic, food waste) It has been proven that one direction of greening the tourism industry is the use of ecological building and finishing materials: preference should be given to wood, stone or brick, but not to concrete, it is not recommended to use asbestos, linoleum, chipboard and fiberboard (chipboard, fiberboard), zinc whites and paint solvents containing benzene and toluene.

Practical significance. The current trend in the economic activity of hospitality entities is greening, accordingly, eco-innovations play an important role. Greening of accommodation facilities is an effective factor in the development of tourism as a whole within the framework of the concept of sustainable development. In the market of hotel services of the region, there is a significant differentiation of hotels by type, many of which contain an ecological component, as potential consumers are interested in this direction of hotel business development. In recent years, in almost all developed countries, more and more hoteliers are leaning toward the practice of implementing the concept of an ecological hotel, which is a well-thought-out program of a comfortable, harmonious life with the surrounding natural environment.

Keywords: hospitality, environmentalization, trend, hotel, tourism, green tourism.

*Стаття рекомендована до друку доктором економічних наук,
професором Матвійчук Л.Ю.*

Дата надходження в редакцію 17.09.2022 р.